

การประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสาม: คุณภาพและมาตรฐานการศึกษา

Evaluation on the 3rd Round of ONESQA : Educational Quality and Standard

นิรัชกร ทองน้อย¹, ฉลาด จันทร์สมบัติ²

Niratchakorn Tongnoi¹, Chalard Chamtarasombat²

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ในหมวดที่ 6 ว่าด้วยมาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา (มาตรา 47-51) โดยที่ มาตรา 47 กำหนดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาระบบคุณภาพและ มาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วยระบบการประกันคุณภาพภายในและระบบการ ประกันคุณภาพภายนอก ส่วนระบบหลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาให้เป็น ไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ในส่วนที่เกี่ยวกับสถานศึกษาโดยตรงกำหนดไว้ในมาตรา 48 ว่าให้สถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เป็นส่วนหนึ่งของ กระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนิน การอย่างต่อเนื่องโดยมีการจัดทำรายงานเผยแพร่ต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาอีกทั้งเพื่อรองรับ การประเมินคุณภาพภายนอก มาตรา 49 ให้มีสำนักงานรับรองมาตรฐานและการประเมิน คุณภาพการศึกษามีฐานะเป็นองค์กรมมหาชนทำหน้าที่พัฒนาเกณฑ์วิธีการประเมินคุณภาพ ภายนอกและทำการประเมินผลการจัดการศึกษาเพื่อให้มีการตรวจสอบคุณภาพของสถาน ศึกษาโดยคำนึงถึงความมุ่งหมายและหลักการและแนวการจัดการศึกษาในแต่ละระดับตาม ที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ ให้มีการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาทุกแห่ง อย่างน้อยหนึ่งครั้งในทุก 5 ปีนับตั้งแต่การประเมินครั้งสุดท้ายและเสนอผลการประเมินต่อ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา :2542)

¹ นิสิตปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

² รองศาสตราจารย์ ดร., คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

¹ Ed.D. Candidate in Administration and Development, Faculty of Education, Mahasarakham University

² Associate Professor Dr., Faculty of Education, Mahasarakham University

กฎกระทรวงว่าด้วยระบบหลักเกณฑ์และวิธีประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 ประกาศใช้ในวันที่ 11 มีนาคม 2553 เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือโดย มาตรา 47 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 บัญญัติให้มีระบบการประกัน คุณภาพการศึกษาซึ่งประกอบด้วยระบบการประกันคุณภาพภายในและระบบการประกัน คุณภาพภายนอก เพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ

การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การดำเนินการเกี่ยวกับการ กำหนดมาตรฐานคุณภาพการศึกษาและ กระบวนการตรวจสอบหรือการประเมินว่า เป็นไปตามมาตรฐานคุณภาพการศึกษามาก น้อยเพียงไร (Murgatroyd, Stephen and Morgan, Colin 1994 : 45)

เมอร์กาทรอยด์และ มอร์แกน (Murga troyd & Morgan 1994) ได้จำแนก ลักษณะเด่นของการประกันคุณภาพทางการ ศึกษาไว้ 5 ประการ

1. มาตรฐานการศึกษากำหนดโดยผู้ เชี่ยวชาญภายนอก
2. มาตรฐานเขียนในรูปของความ คาดหวังที่โรงเรียนจะต้องบรรลุถึง
3. มาตรฐานต้องสามารถประเมินได้ โดยใช้เกณฑ์ที่เป็นปรนัย
4. มาตรฐานต้องใช้อย่างเสมอภาค ไม่มีการยกเว้นโดยปราศจากเหตุผลสมควร
5. การประกันคุณภาพการศึกษา จะประกอบด้วยการตรวจสอบและทบทวน

(Audit and Review) การทดสอบด้วยแบบ ทดสอบมาตรฐาน และการประเมินคุณภาพ การศึกษา

การประกันคุณภาพการศึกษา มีความสำคัญ 3 ประการ คือ

1. ทำให้ประชาชนได้รับข้อมูล คุณภาพการศึกษาที่เชื่อถือได้เกิดความเชื่อ มั่นและสามารถตัดสินใจเลือกใช้บริการที่มี คุณภาพมาตรฐาน
2. ป้องกันการจัดการศึกษาที่ไม่มี คุณภาพซึ่งจะเป็นการคุ้มครองผู้บริโภคและ เกิดความเสมอภาคในโอกาสที่จะได้รับการ บริการการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึง
3. ทำให้ผู้รับผิดชอบในการจัดการ ศึกษามุ่งบริหารจัดการศึกษาสู่คุณภาพและ มาตรฐานอย่างจริงจัง ซึ่งมีผลให้การศึกษา มีพลังที่จะพัฒนาประชากรให้มีคุณภาพอย่าง เป็นรูปธรรมและต่อเนื่อง

การประกันคุณภาพการศึกษา เกี่ยว ข้องกับการดำเนินการที่สำคัญ 3 ขั้น ตอนดังนี้

1. การควบคุมคุณภาพ (Quality Control) เป็นการกำหนดมาตรฐานคุณภาพการศึกษาเพื่อให้สถานศึกษาตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องใช้เป็นเป้าหมายและเป็นเครื่องมือในการพัฒนาซึ่งหลักปฏิบัติทั่วไปมาตรฐานจะกำหนดโดยองค์คณะบุคคล ผู้เชี่ยวชาญหรือผู้มีประสบการณ์ (Murgatroyd, Stephen and Morgan, Colin 1994 : 45)

2. การตรวจสอบคุณภาพ (Quality Audit) เป็นการตรวจสอบและติดตามผลการดำเนินการจัดการศึกษาว่าเป็นไปตามมาตรฐานคุณภาพการศึกษาที่กำหนดขึ้นมากน้อยเพียงไร และมีขั้นตอนการดำเนินการที่จะทำให้เชื่อถือได้หรือไม่ว่าการจัดการศึกษาจะเป็นไปอย่างมีคุณภาพ

3. การประเมินคุณภาพ (Quality Assessment) เป็นการประเมินคุณภาพของสถานศึกษาโดยบุคลากรของสถานศึกษาหรือโดยหน่วยงานที่กำกับดูแลในเขตพื้นที่และหน่วยงานต้นสังกัดในส่วนกลางที่มีหน้าที่กำกับดูแลสถานศึกษา

ทั้งนี้ การตรวจสอบและประเมินคุณภาพนี้จะกระทำอย่างเป็นระบบ โดยมีกฎเกณฑ์และแนวทางการดำเนินการที่ชัดเจน มีการนำผลการประเมินในทุกขั้นตอนมาใช้ในการวางแผน ออกแบบ และการปฏิบัติ

เพื่อให้เกิดการปรับปรุงพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง (Continuous Improvement)

สำนักงานรับรองมาตรฐานและการประเมินคุณภาพการศึกษา(สมศ.) ได้ดำเนินการประเมินคุณภาพภายนอกรอบแรก (พ.ศ. 2544 - 2548) และประเมินคุณภาพภายนอกรอบสอง (พ.ศ. 2549 - 2553) เสร็จสิ้นไปแล้ว ขณะนี้อยู่ระหว่างการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม (พ.ศ. 2554 - 2558) ซึ่งในการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม ยังคงหลักการสำคัญของการประเมินคุณภาพภายนอก ซึ่งสอดคล้องกับกฎกระทรวงว่าด้วยระบบหลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 หมวด 3 ที่ได้ระบุว่าการประกันคุณภาพภายนอกให้คำนึงถึงจุดมุ่งหมายและหลักการ ดังนี้

1. เพื่อให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

2. ยึดหลักความเที่ยงตรง เป็นธรรม และโปร่งใส มีหลักฐานข้อมูลตามสภาพความเป็นจริงและมีความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้

3. สร้างความสมดุลระหว่างเสรีภาพทางการศึกษากับจุดมุ่งหมายและหลักการศึกษาระดับชาติโดยให้มีเอกภาพเชิงนโยบาย ซึ่งสถานศึกษาสามารถกำหนดเป้าหมายเฉพาะและพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เต็ม

ตามศักยภาพของสถานศึกษาและผู้เรียน

4. ส่งเสริม สนับสนุน และร่วมมือกับสถานศึกษาในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา

5. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการประเมินคุณภาพ และพัฒนาการจัดการศึกษาของรัฐ เอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น

6. คำนึงถึงความเป็นอิสระ เสรีภาพทางวิชาการ เอกสิทธิ์ ปรชญา ปณิธาน วิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของสถานศึกษา นอกจากนี้ กฎกระทรวงว่าด้วยระบบหลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 กำหนดให้ สมศ.ทำการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาแต่ละแห่งตามมาตรฐานการศึกษาของชาติและครอบคลุมหลักเกณฑ์ในเรื่องต่างๆ ดังนี้

1) มาตรฐานว่าด้วยผลการจัดการศึกษาในแต่ละระดับและประเภทการศึกษา

2) มาตรฐานที่ว่าด้วยการบริหารจัดการศึกษา

3) มาตรฐานที่ว่าด้วยการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

4) มาตรฐานที่ว่าด้วยการประกันคุณภาพภายใน

การประเมินคุณภาพภายนอก รอบสาม (พ.ศ. 2554 - 2558) ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้มีการพัฒนาตัวบ่งชี้ 3 กลุ่มตัวบ่งชี้ คือ กลุ่มตัวบ่งชี้พื้นฐาน กลุ่มตัวบ่งชี้อัตลักษณ์ และกลุ่มตัวบ่งชี้มาตรการส่งเสริม ให้สอดคล้องกับกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 ข้อ 38 ซึ่งกำหนดให้สำนักงานทำการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาแต่ละแห่งตามมาตรฐานการศึกษาของชาติและครอบคลุมหลักเกณฑ์ในเรื่องดังต่อไปนี้คือ 1) มาตรฐานที่ว่าด้วยผลการจัดการศึกษาในแต่ละระดับและประเภทการศึกษา 2) มาตรฐานที่ว่าด้วยการบริหารจัดการศึกษา 3) มาตรฐานที่ว่าด้วยการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และ 4) มาตรฐานที่ว่าด้วยการประกันคุณภาพภายใน ดังนี้

ตัวบ่งชี้		มาตรฐานตาม กฎกระทรวงฯ
กลุ่มตัวบ่งชี้ พื้นฐาน	1. ผู้เรียนมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี	มาตรฐานที่ 1 ผลการจัดการศึกษา
	2. ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรมปละค่านิยมที่ พึงประสงค์	
	3. ผู้เรียนมีความใฝ่รู้ และเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง	
	4. ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น	
	5. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน	
	6. ประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	มาตรฐานที่ 3 การจัดการเรียน การสอนที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ
	7. ประสิทธิภาพของการบริหารจัดการ และพัฒนาสถานศึกษา	มาตรฐานที่ 2 การบริหาร จัดการศึกษา
	8. พัฒนาการของการประกันคุณภาพภายใน โดยสถานศึกษาและต้นสังกัด	มาตรฐานที่ 4 การประกัน คุณภาพภายใน
กลุ่มตัวบ่งชี้ อัตลักษณ์	9. ผลการพัฒนาให้บรรลุตามปรัชญา ปณิธาน พันธกิจ และวัตถุประสงค์ของการจัดตั้ง สถานศึกษา	มาตรฐานที่ 1 ผลการจัดการศึกษา
	10. ผลการพัฒนาตามจุดเน้นและจุดเด่นที่ ส่งผลสะท้อนเป็นเอกลักษณ์ของสถานศึกษา	
กลุ่มตัวบ่งชี้ มาตรการ ส่งเสริม	11. ผลการดำเนินงานโครงการพิเศษเพื่อ ส่งเสริมบทบาทของสถานศึกษา	มาตรฐานที่ 1 ผลการจัดการศึกษา
	12. ผลการส่งเสริมพัฒนาสถานศึกษาเพื่อ ยกระดับมาตรฐาน รักษามาตรฐาน และพัฒนา สู่ความเป็นเลิศ ที่สอดคล้องกับแนวทาง การปฏิรูปการศึกษา	มาตรฐานที่ 2 การบริหารจัดการ ศึกษา

ที่มา : สำนักงานรับรองมาตรฐานและการประเมินคุณภาพการศึกษา(องค์การมหาชน)

การรับรองมาตรฐานระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐาน

การรับรองมาตรฐานคุณภาพของ
สถานศึกษาอบสาม (พ.ศ. 2554 - 2558)
ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานจะพิจารณาข้อมูล
จากการประเมินตัวบ่งชี้ที่เชื่อมโยงไปสู่การ
รับรองมาตรฐานคุณภาพของสถานศึกษา
ดังนี้

1. การให้คะแนนรายตัวบ่งชี้

การประเมินคุณภาพภายนอกรอบ
สาม (พ.ศ.2554 - 2558) ระดับการศึกษาขั้น
พื้นฐาน กำหนดให้ มีตัวบ่งชี้พื้นฐาน จำนวน
8 ตัวบ่งชี้ มีค่าน้ำหนักรวม 80 คะแนน (โดย
ตัวบ่งชี้ที่ 1-4 และตัวบ่งชี้ที่ 6 มีค่าน้ำหนัก 10
คะแนน ตัวบ่งชี้ที่ 5 มีค่าน้ำหนัก 20 คะแนน
และตัวบ่งชี้ที่ 7-8 มีค่าน้ำหนัก 5 คะแนน)
ตัวบ่งชี้อัตลักษณ์มีจำนวน 2 ตัวบ่งชี้ มีค่าน้ำ
หนัก 10 คะแนน (แต่ละตัวบ่งชี้มีค่าน้ำหนัก
5 คะแนน) และตัวบ่งชี้มาตรการส่งเสริม มี
จำนวน 2 ตัวบ่งชี้ มีค่าน้ำหนัก 10 คะแนน
(แต่ละตัวบ่งชี้มีค่าน้ำหนัก 5 คะแนน)

2. การคำนวณผลการประเมิน

ผลการประเมินคุณภาพภายนอก
นั้นนำเสนอโดยคำนวณผลเป็นรายตัวบ่ง
ชี้และแยกตามแต่ละประเภท ของตัวบ่งชี้
โดยพิจารณาจากค่าเฉลี่ยผลการประเมิน
ในแต่ละตัวบ่งชี้ ในการคำนวณทศนิยม ใช้

ทศนิยม 2 ตำแหน่ง หากทศนิยมตำแหน่ง
ที่สามมีค่าตั้งแต่ .005 ขึ้นไปให้ปัดขึ้น และ
นำเสนอผลการประเมินในภาพรวมเพื่อให้
พิจารณา ตัดสินผลและรับรองมาตรฐาน
คุณภาพของสถานศึกษา

3. การตัดสินผลการประเมิน คุณภาพภายนอก

เป็นการนำผลการประเมินมาเปรียบ
เทียบเพื่อพิจารณาระดับคุณภาพในการ
จัดการศึกษาของสถานศึกษา โดยกำหนด
มิติของการพิจารณาทั้งรายตัวบ่งชี้ ประเภท
ของตัวบ่งชี้

และในภาพรวมทั้งในส่วนของคุณค่าคะแนน
และระดับคุณภาพ ดังนี้

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
4.51 – 5.00	ดีมาก
3.51 – 4.50	ดี
2.51 – 3.50	พอใช้
1.51 – 2.50	ควรปรับปรุง
0.00 – 1.50	ต้องปรับปรุง

4. การรับรองมาตรฐานคุณภาพ การศึกษาของสถานศึกษา

สถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้น
ฐานที่จะได้รับการรับรองมาตรฐานคุณภาพ
ในการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม
(พ.ศ.2554-2558) ระดับการศึกษาขั้นพื้น
ฐานจาก สมศ. จะต้องมีการประเมิน

คุณภาพภายนอกตามหลักเกณฑ์ที่ สมศ. กำหนด ดังนี้

1. การรับรองมาตรฐานระดับตัวบ่งชี้
 - 1) มีคะแนนเฉลี่ยรวมตัวบ่งชี้พื้นฐาน ตั้งแต่ 4.00 คะแนนขึ้นไป
 - 2) มีตัวบ่งชี้ย่อยอย่างน้อย 20 ตัวบ่งชี้ ที่ต้องมีคะแนนแต่ละตัวบ่งชี้ ตั้งแต่ 3.75 คะแนนขึ้นไป
 - 3) ไม่มีตัวบ่งชี้ย่อยตัวใดมีคะแนนต่ำกว่า 2.51 คะแนน
2. การรับรองมาตรฐานในภาพรวม
 - 1) สถานศึกษามีค่าเฉลี่ยผลการประเมินคุณภาพภายนอกในระดับสถานศึกษาตั้งแต่ 4.00 คะแนนขึ้นไป
 - 2) สถานศึกษามีค่าเฉลี่ยผลการประเมินคุณภาพภายนอกในระดับดีขึ้น (มีคะแนน ตั้งแต่ 3.75 คะแนนขึ้นไป) ไม่ต่ำกว่า 3 มาตรฐานใน 4 มาตรฐาน
 - 3) สถานศึกษาไม่มีมาตรฐานใดอยู่ในระดับปรับปรุง (มีคะแนนน้อยกว่า 2.51 คะแนน)

การประเมินแบบโดดเด่น

เพื่อขับเคลื่อนให้สถานศึกษาสามารถพัฒนาและเพิ่มพูนศักยภาพตนเองอย่างต่อเนื่องสู่ความเป็นเลิศ จึงมี**แนวทางการประเมินแบบโดดเด่น** เพื่อสร้างความ

ร่วมมือ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ก่อให้เกิดความเข้มแข็งใน การจัดการศึกษาในทุก ระดับ **ซึ่งสถานศึกษาสามารถขอรับการประเมินแบบโดดเด่นเพิ่มเติมได้** แนวทางการประเมินคุณภาพของสถานศึกษาแบบโดดเด่น ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ แนวทาง “1 ช่วย 9 ” (1 สถานศึกษา ช่วย 9 สถานศึกษา) กล่าวคือ สถานศึกษาที่ขอรับการประเมินจะต้องเป็นแกนนำ ให้สถานศึกษาที่อยู่ในเครือข่ายการพัฒนาอีก 9 แห่ง ให้ก้าวสู่สถานศึกษาที่มีคุณภาพและได้รับการรับรองมาตรฐานจาก สมศ. จากการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม โดยมีเงื่อนไขในการขอรับการประเมิน ดังนี้

1. เป็นการประเมินระดับสถานศึกษาตามความสมัครใจ โดยสถานศึกษาเป็นผู้ขอรับการประเมินเอง
2. สถานศึกษาที่ขอรับการประเมิน จะต้องได้รับการรับรองมาตรฐานคุณภาพจาก สมศ. ทุกระดับชั้น ที่เปิดสอน และมีผลการประเมินในภาพรวมระดับดีมากเท่านั้น จากการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสอง (พ.ศ. 2549 - 2553)
3. สถานศึกษาที่อยู่ในเครือข่ายการพัฒนาของสถานศึกษาที่ขอรับการประเมินแบบโดดเด่น ต้องเป็นสถานศึกษาที่มีผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสอง ในระดับ

ควรปรับปรุง หรือระดับพอใช้ หรือระดับดี เท่านั้น

4. สถานศึกษาที่ขอรับการประเมินแบบโดดเด่นจะได้รับการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสามตามปกติ ดังนั้น สถานศึกษาที่ขอรับการประเมินแบบโดดเด่นจะต้องจัดทำรายงานการประเมินตนเองให้ครอบคลุมประเด็นตามแนวทางการขอรับการประเมินแบบโดดเด่นและตามมาตรฐานตัวบ่งชี้อื่นๆ ที่สถานศึกษาใช้รายงานต่อหน่วยงานต้นสังกัดและจัดส่งมายัง สมศ. เพื่อรับการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสามตามปกติ

5. สถานศึกษา จำนวน 9 แห่ง ในเครือข่ายการพัฒนาของสถานศึกษาที่ขอรับการประเมินแบบโดดเด่น จะได้รับการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสาม ตามมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การพิจารณาตามกรอบการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสามเช่นเดียวกับสถานศึกษาอื่นๆ ซึ่งจะต้องมี ผลการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสามเพิ่มขึ้น ครบทั้ง 9 แห่ง

6. สถานศึกษาในเครือข่ายการพัฒนาของสถานศึกษาที่ขอรับการประเมินแบบโดดเด่นนั้น อาจจะเป็นสถานศึกษาในระดับการศึกษาเดียวกัน หรือต่างระดับกันก็ได้ เช่น สถานศึกษาที่ขอรับการประเมิน

แบบโดดเด่น มีสถานศึกษาในเครือข่ายการพัฒนาเป็นศูนย์พัฒนาเด็ก จำนวน 2 แห่ง และเป็นสถานศึกษาที่จัดการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 7 แห่ง เป็นต้น โดยจะตั้งอยู่ใน พื้นที่เดียวกันหรือต่างพื้นที่กันก็ได้

การประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสาม (พ.ศ. 2554 - 2558) ระดับการศึกษา อาชีวศึกษา

สมศ. มีแนวคิดและหลักการในการประเมินคุณภาพภายนอกตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติโดยมุ่งเน้นคุณภาพของผู้เรียนเป็นหลัก เพื่อให้ความมั่นใจว่าผู้เรียนจะได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพใกล้เคียงกันไม่ว่าจะอยู่ที่ท้องถิ่นใดก็ตาม โดยระบบการประกันคุณภาพเป็นเครื่องมือในการส่งเสริม และสนับสนุนให้มีการปรับปรุงคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน ทั้งนี้ ได้กำหนดแนวคิดและทิศทางในการประเมินคุณภาพภายนอกด้านการอาชีวศึกษาไว้ 6 ประเด็น คือ

1. ประเมินอิงเกณฑ์ตามจุดเน้นของสถานศึกษา 2. ประเมินคุณภาพภายนอกจากผลการจัดการศึกษาเป็นหลัก ตามมาตรา 49 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ โดยให้น้ำหนัก ร้อยละ 75 และใช้

ข้อมูลเฉลี่ยย้อนหลัง 3 ปี 3. ประเมินโดยวิธีการและข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพโดย พิษณุพิจารณ์ (peer review) 4 ประเมินโดยการยืนยันรายงานการประเมินตนเองที่ถูกต้องเชื่อถือได้ เพื่อกระตุ้นให้การประกันคุณภาพภายในมีความเข้มแข็งยิ่งขึ้น 5. ประเมินในเชิงกระบวนการ โดยให้น้ำหนักร้อยละ 25 และให้ความสำคัญกับคณะกรรมการสถานศึกษาผู้บริหาร คุณภาพครู เครื่องมืออุปกรณ์ คุณภาพและความพร้อมของผู้เรียน การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การบริหารจัดการแบบฐานโรงเรียน และการประกันคุณภาพภายใน 6. ลดจำนวนตัวบ่งชี้และจำนวนมาตรฐานสำหรับการประเมินคุณภาพภายนอก โดยถ่ายโอนตัวบ่งชี้และมาตรฐานเกี่ยวกับปัจจัย

นำเข้าและกระบวนการให้อยู่ในระบบการประกันคุณภาพภายในตามกฎหมายกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 ข้อ 38 กำหนดให้ สมศ. ทำการประเมินคุณภาพภายนอกให้ครอบคลุมหลักเกณฑ์ในเรื่องต่อไปนี้ คือ 1) มาตรฐานที่ว่าด้วยผลการจัดการศึกษาในแต่ละระดับและประเภทการศึกษา 2) มาตรฐานที่ว่าด้วยการบริหารจัดการศึกษา 3) มาตรฐานที่ว่าด้วยการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และ 4) มาตรฐานที่ว่าด้วยการประกันคุณภาพภายในซึ่งการประเมินรอบสามได้มีการพัฒนาตัวบ่งชี้ 3 กลุ่ม คือ กลุ่มตัวบ่งชี้พื้นฐาน กลุ่มตัวบ่งชี้อัตลักษณ์ และกลุ่มตัวบ่งชี้มาตรการส่งเสริม จำนวน 18 ตัวบ่งชี้ ดังตาราง

ตัวบ่งชี้		มาตรฐาน ตามกฎกระทรวงฯ
กลุ่มตัวบ่งชี้ พื้นฐาน	1. ผู้สำเร็จการศึกษาได้งานทำหรือประกอบอาชีพ อิสระในสาขาที่เกี่ยวข้องภายใน 1 ปี	ผลการจัดการศึกษา
	2. ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นในการทำงาน	
	3. ผู้เรียนที่ผ่านการทดสอบมาตรฐานทางวิชาชีพจาก องค์กรที่เป็นที่ยอมรับ	
	4. ผลงานที่เป็นโครงการทางวิชาชีพ หรือสิ่งประดิษฐ์ ของผู้เรียนที่ได้นำไปใช้ประโยชน์	
	5. ผลงานที่เป็นนวัตกรรมสิ่งประดิษฐ์สร้างสรรค์ หรือ งานวิจัยของครูที่ได้นำไปใช้ประโยชน์	
	6. ผลการให้บริการวิชาการและวิชาชีพที่ส่งเสริมการ พัฒนาทักษะของผู้เรียน	
	7. ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง	การจัดการเรียน การสอนที่เน้น ผู้เรียน เป็นสำคัญ
	8. ผลการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการและผู้ บริหารสถานศึกษา	การบริหารจัดการ ศึกษา
	8.1 ผลการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการสถาน ศึกษา	
	8.2 ผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา	
	9. ผลการใช้ระบบฐานข้อมูลสารสนเทศในการ บริหารจัดการ	
	10. ผลการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา	
	11. ผลการบริหารความเสี่ยง	
	12. ผลการสร้างการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพ	การประกันคุณภาพ ภายใน
	13. การพัฒนาสถานศึกษาจากผลการประเมิน คุณภาพภายใน	

กลุ่มตัวบ่งชี้ อัตลักษณ์	14. ผลการพัฒนาตามปรัชญา ปณิธาน พันธกิจ จุด เน้นและจุดเด่นของสถานศึกษา 14.1 ผลการพัฒนาให้บรรลุเป้าหมายตามปรัชญา ปณิธาน พันธกิจ และวัตถุประสงค์การจัดตั้ง สถานศึกษา 14.2 ผลการพัฒนาตามจุดเน้นและจุดเด่นที่ส่งผล สะท้อนเป็นเอกลักษณ์ของสถานศึกษา	ผลการจัดการศึกษา
กลุ่มตัวบ่งชี้ มาตรการ ส่งเสริม	15. ผลการพัฒนา	ผลการจัดการศึกษา
	16. ผลการพัฒนา	
	17.การพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นแหล่งเรียนรู้	การบริหาร จัดการศึกษา
	18.การสร้างการมีส่วนร่วมและการขยายโอกาส ทางการศึกษา	

ที่มา : สำนักงานรับรองมาตรฐานและการประเมินคุณภาพการศึกษา(องค์การมหาชน)

การรับรองมาตรฐานด้านการอาชีวศึกษา

ในการประเมินคุณภาพภายนอก รอบสามด้านการอาชีวศึกษาได้มีการกำหนด หลักเกณฑ์การประเมินผลการดำเนินงาน ของสถานศึกษาแบ่งออกเป็น 2 รูปแบบ คือ การรับรองมาตรฐานด้านการอาชีวศึกษา และการประเมินแบบโดดเด่น โดยมีหลัก เกณฑ์การพิจารณาดังนี้

การรับรองมาตรฐานด้านการ อาชีวศึกษา

การรับรองมาตรฐานคุณภาพของ สถานศึกษาอาชีวศึกษา ซึ่งสถานศึกษาต้อง ได้รับการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบ สามนั้น จะพิจารณาข้อมูลจากการประเมิน

ตัวบ่งชี้ที่เชื่อมโยงไปสู่การรับรองมาตรฐาน คุณภาพของสถานศึกษาดังนี้

1. การประเมินระดับตัวบ่งชี้

ตัวบ่งชี้ในการประเมินคุณภาพภายนอกด้านการอาชีวศึกษารอบสาม กำหนดให้ คำนำนักของทุกตัวบ่งชี้เท่ากันทั้งหมด โดย ให้คะแนนจากการพิจารณาผลการดำเนินงานจริงของสถานศึกษา โดยกำหนดให้ตัวบ่งชี้แต่ละตัวมีคะแนนเต็ม 5 คะแนน

2. การคำนวณผลการประเมิน

ผลการประเมินคุณภาพภายนอก ให้นำเสนอโดยการคำนวณผลรายตัวบ่งชี้ คำนวณผลกลุ่มของตัวบ่งชี้ และคำนวณ ตามรายมาตรฐานของกฎกระทรวงฯ โดย

พิจารณาจากค่าเฉลี่ยผลการประเมินในแต่ละตัวบ่งชี้ ในการคำนวณทศนิยมให้ใช้ทศนิยม 2 ตำแหน่ง หากทศนิยมตำแหน่งที่สามมีค่าตั้งแต่ .005 ขึ้นไปให้ปัดขึ้น นอกเหนือจากนี้ให้ปัดเศษทิ้ง นอกจากนี้ให้

นำเสนอผลการประเมินในภาพรวมเพื่อใช้พิจารณาในการตัดสินใจตัดสินผลและรับรองมาตรฐานคุณภาพของสถานศึกษาด้วย ดังรายละเอียดในตาราง

กลุ่มประเภทของตัวบ่งชี้	ตัวบ่งชี้ที่	คะแนนเต็ม	คะแนนที่ได้
ผลรวมคะแนนตัวบ่งชี้พื้นฐาน	1 - 13	70	
ผลคะแนนตัวบ่งชี้อัตลักษณ์	14	10	
ผลรวมคะแนนตัวบ่งชี้มาตรการส่งเสริม	15 - 18	20	
ภาพรวม	18	100	

ที่มา : สำนักงานรับรองมาตรฐานและการประเมินคุณภาพการศึกษา(องค์การมหาชน)

3. การรับรองมาตรฐานคุณภาพของสถานศึกษา

สมศ. จะให้การรับรองมาตรฐานคุณภาพสถานศึกษา เมื่อผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษาได้มาตรฐานคุณภาพสมศ. ตามเกณฑ์ ดังนี้

- 1) ผลรวมคะแนนการประเมินของทุกตัวบ่งชี้ มีค่าตั้งแต่ร้อยละ 70 ขึ้นไป
- 2) ผลรวมคะแนนการประเมินของตัวบ่งชี้พื้นฐาน (1-13) มีค่าตั้งแต่ร้อยละ 60 ขึ้นไป
- 3) ผลการดำเนินงานอย่างน้อย 16 ตัวบ่งชี้ มีค่าคะแนนตั้งแต่ร้อยละ 50 ขึ้นไป

การประเมินแบบโดดเด่น

เพื่อขับเคลื่อนให้สถานศึกษาสามารถพัฒนาและเพิ่มพูนศักยภาพตนเองอย่างต่อเนื่อง สู่ความเป็นเลิศ จึงมีแนวทาง **การประเมินสถานศึกษาแบบโดดเด่น** เพื่อสร้างความร่วมมือ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ก่อให้เกิดความเข้มแข็งในการจัดการศึกษาทุกระดับ **ซึ่งสถานศึกษาสามารถขอรับการประเมินเพิ่มเติมโดยมีเงื่อนไขดังนี้**แนวทาง “1 ช่วย 9” (1 สถานศึกษา ช่วย 9 สถานศึกษา) สถานศึกษาที่ขอรับการประเมินจะเป็นแกนนำให้กับสถานศึกษาที่อยู่ในเครือข่ายการพัฒนาอีก 9 แห่งก้าวสู่สถานศึกษา

ที่มีคุณภาพและได้รับการรับรองมาตรฐาน จาก สมศ. ในการประเมินคุณภาพภายนอก รอบสาม

เงื่อนไข

1) เป็นการประเมินระดับสถานศึกษาตามความสมัครใจ โดยสถานศึกษาเป็นผู้ขอรับการประเมินด้วยตนเอง

2) สถานศึกษาที่ขอรับการประเมินต้องได้รับการรับรองมาตรฐานจากการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสอง (พ.ศ. 2549 - 2553) ของ สมศ. ในระดับดีมากเท่านั้น

3) สถานศึกษาที่ขอรับการประเมินแบบโดดเด่นจะได้รับการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสามตามปกติโดยรับการประเมินแบบโดดเด่นเพิ่มเติม ดังนั้น สถานศึกษาที่ขอรับการประเมินยังต้องจัดทำรายงานการประเมินตนเองให้ครอบคลุมตามมาตรฐาน ตัวบ่งชี้อื่นๆ เช่นเดียวกับที่สถานศึกษาอื่นรายงานต่อหน่วยงานต้นสังกัดและส่งมายัง สมศ. เพื่อรับการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสามตามปกติ

หลักเกณฑ์

1) สถานศึกษาที่อยู่ในเครือข่ายการพัฒนาของสถานศึกษาที่ขอรับการประเมินต้องเป็นสถานศึกษาที่มีผลการประเมิน

คุณภาพภายนอกรอบสองของ สมศ. ในระดับควรปรับปรุง หรือ พอใช้ หรือ ระดับดี เท่านั้น

2) สถานศึกษาในเครือข่ายการพัฒนาของสถานศึกษาที่ขอรับการประเมินแบบโดดเด่นนั้นจะเป็นสถานศึกษาในระดับการศึกษาเดียวกันหรือต่างระดับกันก็ได้ เช่น สถานศึกษาที่ขอรับการประเมินแบบโดดเด่นเป็นสถาน ศึกษา ก. มีสถานศึกษาในเครือข่ายการพัฒนา จำนวน 9 แห่ง เป็นวิทยาลัยอาชีวศึกษา 2 แห่ง และโรงเรียน 7 แห่ง เป็นต้น โดยจะตั้งอยู่ในพื้นที่เดียวกันหรือต่างพื้นที่ก็ได้

3) สถานศึกษาจำนวน 9 แห่ง ในเครือข่ายการพัฒนาของสถานศึกษาที่ขอรับการประเมินแบบโดดเด่นนั้นจะได้รับการประเมินคุณภาพภายนอกตามมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การพิจารณาตามกรอบการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสามเช่นเดียวกับสถานศึกษาอื่นๆ ซึ่งต้องมีผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาเพิ่มขึ้นครบทั้ง 9 แห่ง

การประเมินคุณภาพภายนอก รอบสาม (พ.ศ.2554 - 2558) ระดับการศึกษาอุดมศึกษา ได้มีการพัฒนาตัวบ่งชี้ 3 กลุ่มตัวบ่งชี้ คือ กลุ่มตัวบ่งชี้พื้นฐาน กลุ่มตัวบ่งชี้ อัตลักษณ์ และกลุ่มตัวบ่งชี้มาตรฐาน

ส่งเสริมให้สอดคล้องกับ กฎกระทรวงว่าด้วยระบบหลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 ข้อ 38 ซึ่งกำหนดให้สำนักงานทำการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาแต่ละแห่งตามมาตรฐานการศึกษาของชาติและครอบคลุมหลักเกณฑ์ในเรื่องดังต่อไปนี้ คือ 1) มาตรฐานที่ว่า

ด้วยผลการจัดการศึกษาในแต่ละระดับและประเภทการศึกษา 2) มาตรฐานที่ว่าด้วยการบริหารจัดการศึกษา 3) มาตรฐานที่ว่าด้วยการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และ 4) มาตรฐานที่ว่าด้วยการประกันคุณภาพภายใน ดังนี้

ตัวบ่งชี้		มาตรฐานตามกฎกระทรวงฯ
กลุ่มตัวบ่งชี้พื้นฐาน	ด้านคุณภาพบัณฑิต	ผลการจัดการศึกษาและการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
	1. บัณฑิตปริญญาตรีที่ได้ออกมาหรือประกอบอาชีพอิสระภายใน 1 ปี	
	2. คุณภาพของบัณฑิตปริญญาตรี โท และเอกตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิอุดมศึกษาแห่งชาติ	
	3. ผลงานของผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโทที่ได้รับการตีพิมพ์หรือเผยแพร่	
	4. ผลงานของผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอกที่ได้รับการตีพิมพ์	
	ด้านงานวิจัยและงานสร้างสรรค์	
	5. งานวิจัยหรืองานสร้างสรรค์ที่ได้รับการตีพิมพ์หรือเผยแพร่	
	6. งานวิจัยหรืองานสร้างสรรค์ที่นำไปใช้ประโยชน์	
	7. ผลงานวิชาการที่ได้รับการรับรองคุณภาพ	

กลุ่มตัว บ่งชี้ พื้นฐาน	ด้านการบริการวิชาการแก่สังคม	การบริหาร จัดการศึกษา
	8. ผลการนำความรู้และประสบการณ์จากการให้บริการวิชาการมาใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนหรือการวิจัย	
	9. ผลการเรียนรู้และเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนหรือองค์กรภายนอก	
	ด้านการทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม	
	10. การส่งเสริมและสนับสนุนด้านศิลปะและวัฒนธรรม	การบริหาร จัดการศึกษา
	11. การพัฒนาสุนทรียภาพในมิติทางศิลปะและวัฒนธรรม	
	ด้านการบริหารและการพัฒนาสถาบัน	
	12. การปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของสภาสถาบัน	
	13. การปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถาบัน	
	14. การพัฒนาคณาจารย์	
กลุ่มตัว บ่งชี้ อัตลักษณ์	ด้านการพัฒนาและประเมินคุณภาพภายใน	การประกัน คุณภาพภายใน
	15. ผลการพัฒนาคุณภาพภายในรับรองโดยต้นสังกัด	
กลุ่มตัว บ่งชี้ อัตลักษณ์	16. ผลการพัฒนาให้บรรลุตามปรัชญา ปณิธาน พันธกิจ และวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งสถาบัน	ผลการจัดการ ศึกษาและการ จัดการเรียน การสอนที่เน้น ผู้เรียนเป็น สำคัญ
	17. ผลการพัฒนาตามจุดเน้นและจุดเด่นที่ส่งผลกระทบเป็นเอกลักษณ์ของสถาบัน	
กลุ่มตัว บ่งชี้ มาตรการ ส่งเสริม	18. ผลการชี้้นำการส่งเสริม ป้องกัน หรือแก้ปัญหาของสังคมในด้านต่างๆ	

ที่มา : สำนักงานรับรองมาตรฐานและการประเมินคุณภาพการศึกษา(องค์การมหาชน)

การรับรองมาตรฐานคุณภาพอุดมศึกษา

1. ระดับคณะวิชาหรือหน่วยงาน
เทียบเท่า - ศูนย์นอกที่ตั้ง

ผลการรับรองมาตรฐานคุณภาพของ
สถานศึกษาในระดับ**คณะวิชา**หรือหน่วยงาน
เทียบเท่า “ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน สมศ.” เมื่อ
พิจารณาจากคะแนนผลการประเมินแล้วมี
ค่าเฉลี่ยในภาพรวมตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป และ
มีค่าเฉลี่ยรวมของตัวบ่งชี้พันธกิจหลักของ
สถานศึกษา (ตัวบ่งชี้ที่ 1-11) ตั้งแต่ 3.51
ขึ้นไปพิจารณาจากสัดส่วนของคณะวิชาหรือ
หน่วยงานเทียบเท่าที่ไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน
สมศ.เทียบกับคณะวิชาหรือหน่วยงานเทียบ
เท่าทั้งหมด

2. ระดับสถาบัน

ผลการรับรองมาตรฐานคุณภาพ
ของสถานศึกษาในระดับ **สถาบัน** “ผ่าน
เกณฑ์มาตรฐาน สมศ.” เมื่อ

1. สถาบันมีคณะวิชาหรือหน่วยงาน
เทียบเท่า ตั้งแต่ 11 คณะวิชาขึ้นไป และมี
คณะวิชาที่ไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน สมศ. ไม่
เกินร้อยละ 10 ของคณะวิชาทั้งหมด

2. สถาบันมีคณะวิชาหรือหน่วยงาน
เทียบเท่า ตั้งแต่ 4 - 10 คณะวิชา มีคณะวิชาที่
ไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน สมศ. ไม่เกิน 1 คณะ
วิชา

3. สถาบันมีคณะวิชาหรือหน่วยงาน

เทียบเท่า ตั้งแต่ 1-3 คณะวิชา และไม่มีคณะ
วิชาที่ไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน สมศ.

สรุป การประเมินคุณภาพภายนอก รอบ สาม:คุณภาพและมาตรฐานการศึกษา

ปัจจุบันการศึกษาของไทยประสบ
ความสำเร็จบางด้าน และล้มเหลวหลาย
ด้าน ด้านความสำเร็จพบว่าระบบการศึกษา
ไทยสามารถผลิตคนให้มีศักยภาพในการ
แข่งขันและสร้างชื่อเสียงให้แก่ประเทศ
ชาติ ขณะเดียวกันปัญหาความล้มเหลวที่
ปรากฏให้เห็นคือปัญหาด้าน คุณภาพและ
ผลผลิตทางการศึกษาไม่สอดคล้องกับ
ความต้องการของสังคมและเศรษฐกิจเท่าที่ควร
จะเห็นได้จากการที่บัณฑิตจำนวนมาก จบ
การศึกษาแล้วหางานทำไม่ได้ และการที่
ผู้ประกอบการในหลายภาคอุตสาหกรรม
ยังขาดแคลนบุคลากรที่มีสมรรถนะ ตามที่
ต้องการ นอกจากนี้ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา
ก็ยังคงต่ำลงด้วย ในระบบการศึกษาไทย จะ
มีความพร้อมพอสมควร แต่ก็ยังขาดระบบ
การคิด การบริหารจัดการและการแก้ปัญหา
ในเชิงระบบภาพใหญ่ ซึ่งยังไม่สามารถผลักดัน
ให้มีการเปลี่ยนแปลงให้ดีขึ้นเท่าที่ควร

การประเมินคุณภาพภายนอก รอบ
สาม (พ.ศ. 2554 - 2558) เป็นอีกแนวทาง
การแก้ปัญหาและพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ในทุกระดับ การประกันคุณภาพจะการสร้าง ความมั่นใจโดยการวางแผนป้องกันปัญหาที่จะเกิดตั้งแต่ในขั้นการออกแบบกระบวนการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้อตามหลักสูตร การบริหารหลักสูตร การติดตาม ตรวจสอบและทบทวนเป็นระยะๆ เพื่อให้มีการแก้ไขปรับปรุงคุณภาพอย่างต่อเนื่อง การประเมินคุณภาพผลผลิต การจัดทำรายงาน และนำเสนอข้อมูลการประเมินสำหรับการตัดสินใจในระดับต่างๆ และ สำหรับการวางแผนพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาในระยะต่อไป

การประกันคุณภาพที่เหมาะสม น่าจะเป็นการประกันที่ค่าใช้จ่ายไม่สูงเกินไป เป็นวิธีที่อาจารย์และนักวิชาการยอมรับ และให้ความร่วมมือ ใช้ระเบียบวิธีการประเมินที่หลากหลายเช่นการประเมินตนเอง การวิเคราะห์สารสนเทศทางสถิติการสำรวจความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง และการทดสอบความรู้ ทักษะ และ ความสามารถของผู้เรียน

การแยกประเภทตัวบ่งชี้ว่า เป็นการกำหนดที่ชัดเจนมาก และการแยกเป็นตัวบ่งชี้พื้นฐาน ตัวบ่งชี้ข้อตกลง และตัวบ่งชี้มาตรการส่งเสริม จากการกำหนดมาตรฐานตัวบ่งชี้ในการประเมินภายนอกรอบที่ 3 ดังกล่าวข้างต้น ตัวบ่งชี้พื้นฐาน ไม่ได้แตกต่างไปจากมาตรฐานและตัวชี้วัดในการประเมิน

รอบที่ 1 หรือ 2 ที่ผ่านมา สิ่งเพิ่มเติมเป็นพิเศษ น่าจะเป็นเรื่องของ ตัวบ่งชี้ข้อตกลง และตัวบ่งชี้การส่งเสริม ตัวบ่งชี้การส่งเสริม น่าจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการผลักดันให้สถานศึกษาจริงจังกับการยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาภายหลังจากการประเมินรอบที่ 2

ตัวบ่งชี้ข้อตกลงหมายถึง ลักษณะพิเศษของประเภทและกลุ่มโรงเรียน ที่แสดงให้เห็นความแตกต่างของประเภทและกลุ่มโรงเรียนเพื่อเป็นข้อมูลสาธารณะให้ผู้ปกครองและนักเรียน

ตัวบ่งชี้มาตรการส่งเสริม คือ มาตรการที่นำมาปรับปรุงและพัฒนาเพื่อมุ่งไปสู่สถานศึกษามีคุณภาพ

แนวคิดการประเมินคุณภาพภายนอก รอบสาม:คุณภาพและมาตรฐานการศึกษา

การประกันคุณภาพการศึกษา (education quality assurance) ถือเป็นองค์ประกอบ ประการหนึ่งที่มีความสำคัญยิ่งต่อการดำเนินงานของคณะฯ เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ ภารกิจและวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ อย่างไรก็ตามแนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพ ก็มีความแตกต่างกันไป สำหรับแนวคิดในด้านคุณภาพ ของคณะวิทยาการจัดการได้

มุ่งไปที่องค์ความรู้ ทักษะ ความสามารถ ค่านิยม กระบวนการ วิธีการ เครื่องมือและวัสดุปัจจัยทุกอย่างที่สามารถสร้างความเป็นเลิศทางวิชาการ และการถ่ายทอดองค์ความรู้เพื่อสร้างบัณฑิตให้ประกอบวิชาชีพได้อย่างเชี่ยวชาญ ตลอดจนมีคุณธรรม ศีลธรรมและการใช้ชีวิตในสังคมโลก ได้อย่างเหมาะสมและรวมถึงการนำองค์ความรู้ที่ดีที่สุดท้องถิ่นภูมิภาค ประเทศและนานาชาติ

แนวคิดเกี่ยวกับระบบการประกันคุณภาพทางการศึกษา

ระบบการประกันคุณภาพทางการศึกษาได้มีการพัฒนากันอยู่ในขณะนี้ แนวคิดเพื่อส่งเสริมและเสนอแนวทางเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพทางการศึกษา โดยมีการดำเนินงาน 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. การควบคุมคุณภาพ เป็นการกำหนดมาตรฐานคุณภาพ การพัฒนาสถานศึกษาให้เข้าสู่มาตรฐาน
2. การตรวจสอบคุณภาพ เป็นการตรวจสอบและติดตามผลการดำเนินงาน
3. การประเมินคุณภาพ เป็นการประเมินคุณภาพของสถานศึกษา โดยหน่วยงานที่กำกับดูแลในเขตพื้นที่

แนวคิดตามหลักการบริหาร

ตามหลักการบริหาร การประกันคุณภาพภายใน เป็นกระบวนการบริหารจัดการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพเป็นไปตามเป้าหมาย

กระบวนการพัฒนาคนในสถานศึกษาเหมือนกับการสร้างบ้าน ซึ่งเป็นบุคคลภายนอกดำเนินการ เมื่อสร้างเสร็จก็เสร็จเลย แต่กระบวนการสร้างคนนั้น ผู้ที่เป็นสถาปนิกคือ ครู และผู้บริหาร เป็นบุคคลภายในต้องร่วมพัฒนาเด็กให้มีคุณภาพดี ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องโดยไม่หยุด ผู้บริหารและครูในสถานศึกษามีการร่วมกันกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน ต้องพัฒนาเด็กให้มีคุณสมบัติเป็นอย่างไร ถ้าจะให้เด็กมีคุณสมบัติ ช่วยกันคิด และช่วยกันวางแผน (Plan) ช่วยกันทำ (Do) ช่วยกันตรวจสอบ (Check) ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง (Action) เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายกำหนดอย่างต่อเนื่องเพื่อพัฒนาปรับปรุงคุณภาพให้ดีขึ้น โดยร่วมกันทำงานเป็นทีมการควบคุมคุณภาพและการตรวจสอบคุณภาพคือกระบวนการบริหารเพื่อพัฒนาคุณภาพตามหลักการบริหาร โดยการควบคุมคุณภาพ คือสถานศึกษาต้องร่วมกันวางแผน และดำเนินการตามแผน เพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามเป้าหมายมาตรฐานการศึกษา

ส่วนการตรวจสอบคุณภาพ คือการที่สถานศึกษา ร่วมกันตรวจสอบ เพื่อพัฒนาปรับปรุงคุณภาพให้ เป็นไปตามเป้าหมาย

หลักการสำคัญของการประกันคุณภาพภายใน

หลักการสำคัญการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาตามแนวคิดข้างต้น ได้แก่

1. จุดมุ่งหมายของการประกันคุณภาพภายใน คือการที่สถานศึกษา ร่วม

กันพัฒนาปรับปรุงคุณภาพ ให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา

2. ดำเนินการให้บรรลุเป้าหมาย ต้องทำให้การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารจัดการและการทำงานของบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา

3. การประกันคุณภาพเป็นหน้าที่ของบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหาร ครู-อาจารย์ และบุคลากรอื่นๆ ในสถานศึกษา

References

- Murgatroyd, Stephen and Morgan, Colin. (1994). **Total Quality Management and the School**. Buckingham: Open University Press.
- Office of Educational Reform. (1999). **National Education Act 1999**. Bangkok: Ladprao Kurusapa.
- _____. (2011). **Framework of External Quality Assessment in Basic Education Level**. Bangkok: Office of Standard Accreditation and Quality Assessment (OSE)
- _____. (2011). **Framework of External Quality Assessment in Vocational Education Level**. Bangkok: Office of Standard Accreditation and Quality Assessment (OSE)
- _____. (2011). **Framework of External Quality Assessment in Higher Education Level**. Bangkok: Office of Standard Accreditation and Quality Assessment (OSE)
- _____. (2011). **Framework of External Quality Assessment in Basic Education Level**. Bangkok: Office of Standard Accreditation and Quality Assessment (OSE) (Online) Source: <http://www.onesqa.or.th/onesqa/th/home/index.php> Searching on 18th March 2011.